

NaCoBeZu – na co będę zwracać uwagę

(kryteria sukcesu do lektur omawianych w całości)

Adam Mickiewicz. *Dziady cz. II*

- znam biografię autora
- wiem, w jakiej epoce powstał utwór
- znam genezę utworu
- potrafię wyjaśnić pojęcie *dziady*, wiesz, skąd wywodzi się ten obrzęd, co oznacza
- umiem określić nastrój i atmosferę obrzędu
- umiem określić czas i miejsce wydarzeń
- umiem odtworzyć przebieg wydarzeń
- umiem wyjaśnić główną myśl dramatu
- umiem przedstawić problematykę utworu
- umiem odróżnić elementy realistyczne od fantastycznych, chrześcijańskie od pogańskich, wymieniam je, określam relację między elementami realistycznymi i fantastycznymi
- umiem omówić rolę Guślarza w świecie przedstawionym
- umiem dokonać oceny bohaterów
- umiem podać informacje na temat kolejnych postaci – duchów, wymieniam je, podaję winę, karę
- potrafię omówić nauki moralne płynące z II części *Dziadów*
- określam funkcję duchów, wyjaśniam motyw upiora
- umiem dostrzec motyw winy i kary, cytuję sentencje związane z motywem winy i kary, omawiam je
- umiem omówić sposób przedstawienia problemu winy i kary
- wiem, że utwór jest dramatem i potrafię to uzasadnić, potrafię wskazać cechy dramatu w utworze
- potrafię podać cechy dramatu jako rodzaju literackiego
- potrafię prawidłowo określić gatunek utworu (dramat romantyczny)
- potrafię podać cechy gatunkowe dramatu romantycznego, uzasadniam, że utwór jest dramatem romantycznym
- potrafię podać właściwe cytaty z tekstu
- omawiam konstrukcję świata przedstawionego w dramacie
- umiem omówić postać Widma w kontekście *Dziadów cz. IV* i *cz. III*
- potrafię pracować z tekstem literackim, wyszukując prawidłowo cytaty

Henryk Sienkiewicz. *Krzyżacy*

- znam treść lektury
- potrafię wymienić elementy historyczne i fikcyjne w powieści (czas akcji, miejsce akcji, postaci, wydarzenia)
- wiem, że utwór ma kilka wątków
- znam i wymieniasz bohaterów
- wymieniam bohaterów indywidualnych i zbiorowych
- znam cechy opowiadania i opisu
- umiem poprawnie zredagować opis sytuacji
- potrafię określić rodzaj i gatunek omawianego tekstu
- potrafię podać cechy rycerstwa polskiego i Krzyżaków, umiem podać przykład z tekstu uzasadniający daną cechę
- umiem odnaleźć w utworze konkretne przykłady uzasadniające dana cechę
- potrafię wymienić rycerzy polskich i Krzyżaków
- potrafię wymienić najważniejsze wartości w życiu rycerza, wskazuję właściwe cytaty w tekście
- potrafię poprzeć swoją wypowiedź konkretnym przykładem z lektury
- umiem opowiedzieć losy Juranda ze Spychowa
- znam pojęcie tragizm i umiem się nim posłużyć
- potrafię wymieć kolejne etapy narastania tragizmu oraz wskazać, jak zmieniała się osobowość Juranda
- umiem wymienić zwyczaje, obyczaje rycerskie i zilustrować je przykładami z lektury
- wiem, co to są archaizmy
- potrafię wymienić przykłady archaizmów z lektury
- umiem scharakteryzować Danuskę i Jagienkę, potrafię wskazać właściwe cytaty w utworze
- znam budowę charakterystyki
- potrafię zredagować charakterystykę
- umiem określić rodzaj literacki
- wiem, że utwór jest powieścią historyczną, wskazuję jej cechy; uzasadniam, dlaczego jest to powieść historyczna
- rozpoznałem bohaterów statycznych i dynamicznych
- potrafię pracować z tekstem literackim, wyszukując prawidłowo cytaty

Henryk Sienkiewicz. *Latarnik*

- znam biografię autora
- wiem, w jakiej epoce powstał utwór
- znam genezę utworu
- znam treść utworu
- umiem określić czas i miejsce akcji
- umiem odtworzyć przebieg wydarzeń
- potrafię opowiedzieć losy głównego bohatera, jakie zawody wykonywał, kim był, zanim został latarnikiem
- umiem przedstawić i scharakteryzować bohatera utworu
- umiem nazwać cechy charakteru i osobowości bohatera i zestawić je z wydarzeniami z jego życia
- wiem, jak bohater wszedł w posiadanie książki
- umiem nazwać i omówić przeżycia bohatera w czasie lektury „Pana Tadeusza”
- umiem wyjaśnić, czym stał się „Pan Tadeusz” dla bohatera i jak jego lektura zmieniła życie bohatera
- umiem odtworzyć zakończenie utworu
- potrafię pracować z tekstem literackim, wyszukując prawidłowo cytaty
- potrafię określić rodzaj i gatunek literacki
- wiem, że utwór jest nowelą, potrafisz to uzasadnić
- umiem wymienić elementy fabuły, charakterystyczne dla noweli
- potrafię wskazać w tekście wydarzenia odpowiadające kolejnym elementom fabuły noweli
- potrafię zredagować opis przeżyć wewnętrznych, zachowując odpowiednie słownictwo
- umiem wskazać w tekście retrospekcję i wyjaśnić jej znaczenie dla fabuły utworu

Stefan Żeromski. *Szyfowe prace*

- znam biografię autora
- umiem wskazać elementy autobiograficzne w powieści
- umiem opowiedzieć mit o Syzyfie
- umiem wyjaśnić sposób i cel nawiązania powieści do mitu
- znam treść powieści, umiem opowiedzieć własnymi słowami przebieg wydarzeń
- umiem określić czas akcji powieści
- umiem wymienić miejsca akcji powieści
- potrafię wymienić bohaterów, określić problematykę
- umiem przedstawić głównego bohatera
- znam dzieje M. Borowicza i A. Radka
- potrafię opowiedzieć dzieje M. Borowicza i A. Radka
- umiem wskazać moment przełomowy w życiu M. Borowicza
- potrafię wymienić metody rusyfikacji, o których jest mowa w powieści
- umiem podać z tekstu przykłady obrazujące proces rusyfikacji
- potrafię wymienić sposoby walki z rusyfikacją
- umiem opowiedzieć o sposobach funkcjonowania szkoły przedstawionej w utworze
- umiem wyjaśnić związek frazeologiczny „szyfowa praca”
- umiem zinterpretować tytuł powieści
- umiem wyjaśnić przenośne znaczenie tytułu powieści
- komentuję zachowanie bohaterów związane z kolejnymi wydarzeniami
- potrafię pracować z tekstem literackim, wyszukując prawidłowo cytaty

Juliusz Słowacki. *Balladyna*

- znam biografię autora
- wiem, w jakiej epoce powstał utwór
- znam treść utworu
- umiem określić czas i miejsce wydarzeń, wskazujesz odpowiednie określenia, które najtrafniej nazywają czas zdarzeń
- umiem odtworzyć przebieg wydarzeń
- umiem przedstawić problematykę utworu
- umiem podzielić postaci dramatu na realistyczne i fantastyczne
- umiem podzielić wydarzenia na realistyczne i fantastyczne
- umiem opowiedzieć o postępowaniu bohaterów
- umiem określić rodzaj i gatunek literacki
- potrafisz uzasadnić, że utwór jest dramatem
- znam budowę dramatu
- znam cechy dramatu jako rodzaju literackiego
- umiem nazwać uczucia bohaterów
- potrafię przedstawić motywy postępowania bohaterów
- znam definicję tragedii
- umiem uzasadnić, że utwór jest tragedią
- umiem dokonać charakterystyki bohaterek (Alina i Balladyna), podajesz odpowiednie cytaty z tekstu
- umiem wyjaśnić pojęcie tragizm, wskazuje jego źródła w dramacie Słowackiego
- umiem wskazać różnice między dramatem antycznym a dramatem Słowackiego
- umiem wyjaśnić motywy kolejnych zbrodni tytułowej bohaterki
- potrafię pracować z tekstem literackim, wyszukując prawidłowo cytaty

Sofokles. *Antygona*

- znam biografię autora
- znam historię rodu Edypa (mit o Edypie)
- znam początki teatru greckiego
- znam początki tragedii greckiej (Dionizje, Wielkie Dionizje, Małe Dionizje)
- znam budowę teatru starożytnego
- znam budowę tragedii antycznej
- znam treść utworu
- wiem, czym różni się tragedia antyczna od późniejszych dramatów
- umiem wymienić kolejne elementy budowy tragedii antycznej
- znam pojęcia związane z tragedią antyczną: zasada trzech jedności, zasada decorum, fatum, katharsis,
- znam cechy tragedii antycznej
- potrafię wymienić bohaterów utworu
- umiem krótko zaprezentować bohaterów utworu
- umiem wskazać bohaterów, których można uznać za postaci tragiczne
- znam pojęcie *tragizm*, umiesz je wyjaśnić
- umiem nazwać wartości, którymi kierują się w życiu bohaterowie
- potrafię wskazać racje, którymi kierowali się Kreon i Antygona
- umiem ocenić postępowanie bohaterów, uzasadniasz swoją opinię
- umiem utworzyć fragment drzewa genealogicznego rodu Labdakidów

- potrafię porównać wskazane cechy tragedii Sofoklesa z innymi utworami dramatycznymi, na tej podstawie określa cechy tragedii antycznej
- potrafię pracować z tekstem literackim, wyszukując prawidłowo cytaty

Arkady Fiedler. *Dywizjon 303*

- znam genezę powstania utworu
- znam treść utworu
- umiem dostrzec autentyzm postaci i wydarzeń
- potrafię podać informacje o Dywizjonie 303
- umiem wyszukać wskazane elementy biograficzne
- potrafię scharakteryzować bohaterów, wykorzystując zgromadzone fakty i opinie
- dostrzegam charakterystyczną kompozycję utworu
- umiem wyjaśnić, czemu służy luźna kompozycja i afabularność
- potrafię zrekonstruować świat przedstawiony
- umiem rozpoznać i nazwać wartości
- potrafię wyjaśnić kontekst historyczny
- potrafię zgromadzić argumenty do udowodnienia, iż Dywizjon 303 był najlepszym dywizjonem RAF-u
- potrafię pracować z tekstem literackim, wyszukując prawidłowo cytaty

Molier. *Skąpiec*

- znam treść utworu
- potrafię określić rodzaj i gatunek literacki
- umiem podać cechy dramatu jako rodzaju literackiego
- znam budowę dramatu
- wiem, że reprezentuje dramat i komedię
- umiem wskazać cechy dramatu i komedii, omawiasz cechy dramatu i komedii z podkreśleniem cech rodzajowych i gatunkowych
- umiem odróżnić dramat od innych rodzajów literackich, odróżnia komedię od tragedii
- umiem wymienić postaci występujące w utworze, krótko je przedstawiasz
- umiem określić relacje między bohaterami
- umiem wyodrębnić wątki w utworze, streszczasz je
- umiem wyodrębnić etapy akcji
- umiem scharakteryzować bohaterów
- znam pojęcie *komizmu*, umiesz je wyjaśnić
- znam rodzaje komizmu, potrafisz je wyjaśnić
- umiem podać przykłady komicznych sytuacji, postaci, wypowiedzi
- umiem wyjaśnić, z czego wynika komizm we wskazanych przykładach
- umiem wyjaśnić rolę różnych odmian komizmu
- umiem wskazać przykłady zniekształconych i przerysowanych sytuacji
- umiem wskazać przykłady karykatury w prezentowaniu postaci
- umiem podać przykłady ujawniające charakter bohaterów
- umiem dostrzec groteskowość prezentowanego świata
- umiem wyjaśnić rolę elementów groteski w utworze
- umiem dokonać charakterystyki głównego bohatera

- potrafię podać przykłady skąpstwa tytułowego bohatera
- potrafię dostrzec intrygę jako kanwę akcji dramatu
- wiem, co to jest intryga
- potrafię pracować z tekstem literackim, wyszukując prawidłowo cytaty

Agata Christie. *I nie było już nikogo*

- znam treść utworu
- potrafię wymienić bohaterów utworu
- umiem wskazać ich winę (dlaczego zostali zaproszeni na wyspę)
- wiem, kto był właścicielem wyspy
- umiem streścić fabułę utworu
- umiem wymienić kolejno wydarzenia, kolejne zbrodnie
- wiem, że utwór jest powieścią kryminalną
- umiem podać cechy powieści kryminalnej
- umiem uzasadnić, dlaczego utwór jest powieścią kryminalną
- potrafię pracować z tekstem literackim, wyszukując prawidłowo cytaty

E. E. Schmitt. *Oskar i pani Róża*

- znam treść utworu
- umiem określić czas i miejsce akcji utworu
- potrafię wymienić bohaterów utworu i krótko ich opisać, wiesz, na co chorowali
- wiem, na co chorował główny bohater
- wiem, kim była pani Róża i jaką rolę odegrała w utworze
- umiem omówić kolejne etapy (okresy w życiu) życia Oskara
- umiem opisać relacje Oskara z rodzicami oraz relacje Oskara z panią Różą
- potrafię pracować z tekstem literackim, wyszukując prawidłowo cytaty

Wiliam Szekspir. *Romeo i Julia*

- znam elementy biografii autora
- wiem, jak jest zbudowany dramat
- umiem wymienić, jakie zmiany wprowadził Szekspir do dramatu
- wiem, co to jest teatr elżbietański, czym się charakteryzował
- znam treść lektury
- potrafię wymienić bohaterów utworu (podać również najważniejsze postaci dramatu i strony konfliktu)
- umiem wymienić elementy tworzące akcję w utworze dramatycznym (ekspozycja, zawiązanie akcji, rozwinięcie – z intrygami, perypetiami i punktem kulminacyjnym – oraz rozwiązanie akcji), wyjaśnić ich znaczenie oraz wskazać je w omawianym dramacie
- umiem opowiedzieć o wydarzeniu będącym zawiązaniem akcji, przedstawiam wydarzenia będące kolejnymi etapami akcji
- wiem, jak jest zbudowana akcja w omawianym dramacie
- umiem omówić sposób konstrukcji akcji w dramacie
- potrafię poprzeć swoją wypowiedź konkretnym przykładem z lektury

- umiem scharakteryzować głównych bohaterów i podać odpowiednie przykłady z lektury
- potrafię omówić scenę balkonową
- umiem wskazać środki artystyczne i nazwać je
- umiem scharakteryzować miłość głównych bohaterów
- znam pojęcie *tragizm*
- potrafię wyjaśnić, na czym polegał tragizm bohaterów
- umiem omówić koncepcję tragizmu w dramacie Szekspira
- umiem określić rodzaj i gatunek literacki utworu
- umiem ocenić postępowanie bohaterów
- umiem porównać dramat szekspirowski z dramatem antycznym
- potrafię pracować z tekstem literackim, wyszukując prawidłowo cytaty

Aleksander Fredro. *Zemsta*

- znam elementy biografii autora
- znam pojęcie *geneza* oraz genezę utworu
- znam treść utworu
- umiem zrekonstruować przebieg wydarzeń
- umiem wskazać przykłady wydarzeń odpowiadających kolejnym etapom akcji
- umiem omówić przebieg akcji utworu
- umiem skomentować i ocenić sposób konstruowania akcji w utworze
- umiem wymienić bohaterów utworu
- umiem scharakteryzować bohaterów utworu
- umiem dokonać charakterystyki porównawczej bohaterów, cytuję właściwe przykłady z tekstu
- potrafię opowiedzieć o śmiesznych sytuacjach
- umiem wyjaśnić znaczenie słowa *intryga*
- umiem wyjaśnić, na czym polegała intryga przedstawiona w utworze, przedstawiam przebieg intrygi
- znam rodzaje komizmu, potrafię je wymienić i wyjaśnić, na czym polegają
- umiem odnaleźć i rozpoznać w tekście różne rodzaje komizmu
- na przykładach z tekstu umiem omówić różne rodzaje komizmu
- umiem wyjaśnić, czym jest i na czym polega komedia charakterów
- umiem wykorzystać tytuł dla omówienia i oceny sposobu prowadzenia intrygi
- umiem dokonać analizy sceny ze względu na zastosowany rodzaj komizmu
- potrafię pracować z tekstem literackim, wyszukując prawidłowo cytaty
- umiem określić rodzaj i gatunek literacki utworu
- znam cechy dramatu jako rodzaju literackiego, znam budowę dramatu
- umiem wyjaśnić, dlaczego *Zemsta* jest komedią, podaję cechy komedii

Karol Dickens. *Opowieść wigilijna*

- znam treść utworu
- umiem określić rodzaj i gatunek literacki utworu, uzasadniasz swoje zdanie
- potrafię pracować z tekstem literackim, wyszukując prawidłowo cytaty
- umiem wymienić bohaterów utworu, dzieląc ich na postaci realistyczne i fantastyczne
- umiem podać pełne nazwy poszczególnych duchów
- umiem opowiedzieć wędrówkę głównego bohatera z poszczególnymi duchami
- umiem wymienić obrazy, które poszczególne duchy pokazały głównemu bohaterowi
- umiem wskazać w utworze moment, w którym nastąpiła przemiana głównego bohatera, wyjaśniam, co ją spowodowało
- umiem scharakteryzować głównego bohatera
- umiem nazwać cechy głównego bohatera
- umiem zastosować synonimy przy określaniu cech bohatera
- umiem zastosować antonimy przy nazywaniu cech głównego bohatera
- umiem porównać postawę głównego bohatera na początku utworu i po przemianie
- umiem zredagować życzenia świąteczne

Antoine de Saint – Exupery. *Mały Książę*

- znam treść utworu
- umiem omówić sposób konstrukcji świata przedstawionego
- umiem podać przykłady wydarzeń prawdopodobnych i baśniowych
- umiem wyjaśnić, dlaczego wskazane wydarzenia mają charakter prawdopodobny lub baśniowy oraz omówić związki między nimi
- umiem określić czas i miejsce wydarzeń
- umiem wymienić postacie, biorące udział w wydarzeniach
- umiem podzielić bohaterów na pierwszoplanowych i drugoplanowych
- umiem wymienić etapy podróży głównego bohatera i umiejscowić je w czasie
- umiem przedstawić i scharakteryzować głównego bohatera
- wiem, na jakiej planecie mieszkał Mały Książę, potrafię ją opisać
- umiem omówić postawy życiowe bohaterów oraz je porównać
- umiem ocenić postawy życiowe wybranych bohaterów
- umiem scharakteryzować świat dorosłych
- umiem scharakteryzować narratora i określić jego rolę
- umiem wyjaśnić, czym jest *sentencja*
- umiem zacytować i wyjaśnić sens sentencji zawartych w utworze
- umiem ułożyć list w imieniu Małego Księcia, umieszczam w nim fragmenty o charakterze opisowym
- umiem dostrzec motyw wędrówki w utworze, omawiam jego funkcję w utworze
- umiem uporządkować postaci utworu ze względu na ich znaczenie dla fabuły
- potrafię porównać Małego Księcia sprzed wyprawy z tym, który decyduje się wrócić na swoją planetę
- potrafię rozwinąć sens wybranej sentencji w formie kilkuzdaniowej wypowiedzi
- umiem zredagować twórcze opowiadanie z elementami opisu i dialogu
- umiem rozpoznać alegoryczne i symboliczne znaczenia związane z postaciami utworu
- umiem porównać świat dorosłych i świat dzieci, wymieniam wartości ważne w jednym i drugim świecie

- umiem skomentować ludzkie postawy życiowe, odwołując się do tekstu
- umiem wyjaśnić sens wypowiedzi Lisa
- umiem scharakteryzować Różę
- wiem, dlaczego Mały Książę wyruszył w świat
- wiem, czego nauczył się Mały Książę, wędrując po świecie
- umiem wymienić utwory, w których pojawia się motyw wędrowni
- umiem wyjaśnić, dlaczego jest to ważny motyw kulturowy
- potrafię przedstawić w postaci prezentacji multimedialnej najważniejsze sentencje ukazane w utworze i ukazując ich współczesną realizację
- potrafię pracować z tekstem literackim, wyszukując prawidłowo cytaty

Bolesław Prus – *Kamizelka*

- znam treść utworu
- umiem odtworzyć przebieg wydarzeń przedstawionych w utworze
- umiem wypisać i uporządkować informacje o wszystkich bohaterach utworu
- porządkuję informacje na temat elementów świata przedstawionego
- umiem przedstawić bohaterów utworu, posługując się odpowiednimi cytatami
- potrafię wyjaśnić, dlaczego utwór ma charakter realistyczny
- omawiam relacje i uczucia łączące głównych bohaterów
- wiem, że utwór jest nowelą
- znam (wymieniam) cechy noweli
- wyjaśniam, w jaki sposób prezentacja świata przedstawionego podporządkowana została wymogom gatunku
- umiem na podstawie tekstu uogólnić refleksje na temat związków między ludźmi
- potrafię pracować z tekstem literackim, wyszukując prawidłowo cytaty

Aleksander Kamiński – *Kamienie na szaniec*

- znam informacje dotyczące A. Kamińskiego i jego relacji z bohaterami utworu
- znam treść utworu
- umiem odtworzyć przebieg wydarzeń przedstawionych w utworze
- przedstawiam, jak żyli ludzie w okupowanej Warszawie, przywołuję fragmenty tekstu
- uzupełniam informacje z tekstu wiadomościami zdobytymi samodzielnie
- umiem określić czas akcji utworu
- potrafię przedstawić bohaterów utworu, podaję ich imiona, nazwiska, pseudonimy, zainteresowania, okoliczności śmierci, akcje, w jakich brali udział
- przedstawiam głównych bohaterów utworu jako reprezentantów „pokolenia Kolumbów”
- umiem scharakteryzować głównych bohaterów
- porównuję głównych bohaterów utworu, formułuję wnioski
- umiem według wzoru stworzyć notkę biograficzną
- wyjaśniam, czym był Mały Sabotaż, porządkuję informacje związane z akcjami Małego Sabotażu
- umiem wymienić główne akcje Małego Sabotażu, potrafię opowiedzieć o przebiegu jednej z nich
- potrafię wyjaśnić różnice między sabotażem a dywersją
- umiem wymienić akcje dywersyjne opisane w utworze
- opowiadam o akcjach dywersyjnych opisanych w utworze
- ustaliam, co łączyło głównych bohaterów utworu
- relacjonuję przebieg akcji pod Arsenalem

- tworzę opis sytuacji, dynamizuję wypowiedź
- opowiadam o wydarzeniach związanych z przywołaniem fragmentu wiersza Słowackiego
- wyjaśniam, skąd pochodzi tytuł utworu
- wyjaśniam metaforyczne znaczenie tytułu
- wyjaśniam, do jakiego typu literatury można zaliczyć utwór Kamińskiego, uzasadniam swą opinię
- komentuję, jaką rolę odgrywały akcje Małego Sabotażu dla ludności okupowanej stolicy
- przedstawiam refleksje związane z dylematami moralnymi, jakie przeżywali bohaterowie biorący udział w akcjach
- umiem napisać reportaż na podstawie fragmentu powieści, np. Akcji pod Arsenalem
- potrafię skomentować, w jaki sposób bohaterowie zrealizowali przesłanie poetyckie Słowackiego
- potrafię pracować z tekstem literackim, wyszukując prawidłowo cytaty

Dorota Terakowska – *Poczwarka*

- znam treść utworu
- znam problematykę tekstu
- wymieniam bohaterów utworu
- wiem, że życie bohaterów po narodzinach dziewczynki, zmieniło się
- krótko prezentuję bohaterów
- znam symptomy DS
- podaję wyrazy, wyrażenia, jakimi określana jest bohaterka książki
- streszczam utwór
- pracuję z tekstem
- odpowiadam na pytania dotyczące bohaterów, ich życia, planów
- wyjaśniam tytuł
- charakteryzuję bohaterkę książki
- podaję przykłady zachowań dziewczynki
- wskazuję, jak zmieniło się życie bohaterów po narodzinach dziecka